

USENGA KWA WAEBULANIYA

Ulongozi

Usenga wa Waebulaniya ni usenga wa kuguma moyo woulagusa viya Yesu viyafikize ulotezi wa Lagano da Umwaka. Wandikigwa fana mapetelo. Kuna mabwelelo 60 ya Lagano da Umwaka muna usenga wa Waebulaniya wouchilagusa viya Yesu viyafikize ulotezi na sang'hano za wakulu wa nhambiko magogogo wa Wayahudi. Kwa ichimu chino, usenga wa Waebulaniya ukala na lungilo da kuwaguma moyo Wachilisito wa Chiyahudi. Usenga wa Waebulaniya wolagusa viya Yesu viyakomeleze Lagilizo da Mulungu muladi wakulu wa nhambiko sekewaleke kulava nhambiko kaidi. Yesu kakala nhambiko kwa ichimu cha uhasanyi wose, lusita lumwe na lusita lose. Wahuwila wa Chilisito muna ulusita lwetu wodaha kugumigwa moyo muna usenga wa Waebulaniya kumsondelela Yesu Chilisito fana imwe yoyotenda yano yadahike kumwetu chimuhuwile Mulungu, na iviya chimuhuwile yeye fana viilagusigwa muna 12:2.

Habule munhu yoyose yammanyile mwandikaji wa usenga wa Waebulaniya, mbali wasomi walamula kulonga yodahika Mtumigwa Paulo, Luka hebu Balinaba. Mwaka yochandikigwe iviya haimanyike mbali wanhu wengi wohuwila kuwa yandikigwa ing'hali kufika mwaka 70 kwandusila viyelekigwe Yesu. Yelusalemu idanganyizigwa 70 kwandusila

vivelekigwe Yesu, mbali mwandikaji wa usenga uno kolonga fana Yelusalemu haidanganyizigwe bule. Usenga wa Waebulaniya wandikigwa mudibululu da Loma fana viilagusigwa muna 13:24 na ugaligwa muna yamabumbila ya wahuwila wa Chilisito.

Yeliumo

Mwandikaji kolagusa kuwa Yesu ni mkulu wa walotezi wa Mulungu na wasenga wa kuu-
langu muna 1:1-4:13.

Kaidi mwandikaji kagendelela kulagusa kuwa Yesu ni mkulu wa wakulu wa nhambiko wowosang'hana muna Ikaye ya Mulungu uko Yelusalemu muna 4:14-7:28.

Maabaho mwandikaji kagendelela kulagusa sang'hano ya Yesu ni ng'hulu kwa kuitogolela kwa umwaka Mulungu koyaitogolele na wanhu kufosela Malagilizo yoyamwing'hile Musa muna 8:1-10:31.

Kuuheleo mwandikaji kogotola kwa kufambula kuwa Yesu ni mkulu kwa chila nzila na kalava ndagilizi 10:32-13:17.

Mbuli ya Mulungu kufosela Mwanage

¹ Baho haumwaka Mulungu kalonga na wasaho zetu miyanza mingi na kwa nzila nyingi kufosela walotezi wake, ² mbali siku zino za uhelelo kalonga na cheye kufosela Mwanage, Mwanage iyo ni ija kufosela yeye Mulungu kalumba isi yose, ija Mulungu kamsagula na kumwing'ha vinhu vose viwe vake yavitawale. ³ Yeye iyo bung'hulo da utunhizo wa Mulungu na simwe da Mulungu mwenyewo, yoyovitenda vinhu vose vigendelele

kuwa baho kwa mbuli yake yili na ludabwa, viya-
malile kuwasafya wanhu uhasanyi wawo, kakala
uko kuchanyha kuulanga ubanzi wa kulume wa
Mulungu Mkulu.

*Mwana wa Mulungu ni mkulu kufosa wasenga
wa kuulanga*

⁴ Mwana kawa mkulu kufosa wasenga
wa kuulanga, fana viya zina diya Mulungu
diyamwing'hile yeye vidili kulu kufosa yawo.

⁵ Kwaviya Mulungu hamulongele msenga wake
wa kuulanga yoyose kuwa,

“Weye iyo Mwanangu,
diyelo niwa tati yako.”

Wala Mulungu halongile mbuli ya msenga wake
yoyose wa kuulanga,

“Nizakuwa Tati yake
nayo kezakuwa Mwanangu.”

⁶ Mbali Mulungu viyomtuma Mwanage chaudele
muna isi yose, kalonga,

Wasenga wa kuulanga wose wolondeka kumtam-
bikila mwanage.

⁷ Mbali kwa mbuli ya wasenga wa kuulanga, Mu-
lungu kalonga,

“Kowatenda wasenga wake kuwa fana mbeho,
na wasang'hani wake kuwa fana milambi ya
moto.”

⁸ Mbali kwa mbuli ya Mwana, Mulungu kalonga,

“Weye Mulungu, ufalume wako wizakuwa wa
siku zose,

Na kwizawatawala wanhu wako viilondeka.

⁹ Weye kulonda vinhu vovimnogeze
Mulungu na kulema mbuli zihile.

Lekamana Mulungu, Mulungu wako kakusagula

na kakuhaka mavuta na kakutenda udeng'helele
kufosa wayago.”

¹⁰ Iviya Mulungu kalonga,
“Weye Mndewa, kwika chandusilo cha isi,
na kalumba ulanga kwa makono yako.

¹¹ Ivo vose vizahalawa, mbali weye kwizasigala,
vose vizalala fana viya viwalo.

¹² Kwizazivunganyiza fana walo,
navo vizahambuligwa fana viwalo
Mbali weye siku zose huhambuligwa bule,
Ugima wako wokuwa wabule uhelelo.”

¹³ Mulungu hamulonge bule hata imwe wa
wasenga wa kuulanga,
“Kala hano muna ubanzi wangu wa kulume
mbaka niweke wehi wako hasi ya magulu yako.”

¹⁴ Vino wasenga wa kuulanga icho choni?
Wawo ni mihe yoimsang'hanila Mulungu na yotu-
migwa kuwataza waja wondawahokele ulopozi.

2

Ukombola Mkulu

¹ Lekamana cholondeka kuyategeleza
ng'hani yose kwa ugangamalo na ukweli
yaja yochiyahulike muladi sekechiyapuwe.

² Usenga uja wa Mulungu ulongigwe na
wasenga wa kuulanga umwaka ulagusa kuwa
kweli, na wanhu wose walemile kuusondelela
wahokela nhaguso yoilondeke. ³ Vino cheye

chizasulupukaze, one hachiugesa ulopozi
uno mkulu? Teng'hu Mndewa mwenyewo
kaugong'onda ukombola uno, na wose
wowamuhulike wachilongela kuwa ni kweli.

⁴ Iviya Mulungu kongeza ukalangama wake kwa

kutenda chilaguso na mauzauza na mawewedeko mengi kwa kuwagolela wanhu na kufosela vitumetume va Muhe Yelile voyawagolele wanhu fana viyalondile.

Munhu yochilanguliza kuna ulopozi

⁵ Mulungu hawekile wasenga wa kuulanga wawe walangulizi wa isi ikwiza, ija yochiilonga.

⁶ Iviya yalongigwa hanhu hamwenga muna Yamaandiko Yelile,

“Munhu yelihi mbaka umkumbuke, mwana wa munhu yelihi mbaka umwike goya?

⁷ Kumtenda yawe mdodo chidogo kufosa wasenga wa kuulanga

na kumvaza kombelo da ukulu na hishima,

⁸ na keka vinhu vose hasi ya ulangulizi wake

na chila chinhu hana ulangulizi wa munhu.”

Mulungu halekile chinhu hata chimwe, mbali hata vino sambu hachinawona munhu keng'higwa udahi hachanyha ya vinhu vose.

⁹ Mbali chomuwona Yesu yoyatendigwe kuwa mdodo kufosa wasenga wa kuulanga kwa lusita ludodo, muladi kwa unovu wa Mulungu yadanganike kwa ichimu cha wanhu wose. Kwa ichimu cha magayo yoyagaiye mbaka kudanganika kwake, sambu chomuwona kayawazigwa kombelo da ukulu na hishima.

¹⁰ Kwaviya ifaya kuwa Mulungu yolumba na kukaliza vinhu vose vinogile, yamtende Yesu kuwa kofaya kufosela manhesa, muladi yawagale wana wengi kuuilumba muna utunhizo wake, mana Yesu iyo yowalanguliza wengi muna ulopozi.

¹¹ Yeye kowasafya wanhu kulawa muna uhasanyi, na waja wowosafyigwa nayo wose ni wana wa Tata imwe. Ni kwaviya iyo Yesu hawona chinyala kuwatanga ndugu zake. ¹² Komulongela Mulungu,

“Nizawalongela ndugu viya viwili, nizakwimbila nyila za nhogolwa muna imiting'hano yawo.”

¹³ Na kaidi kolonga, “Nizamwikila huwilo jangu Mulungu.” Na kaidi kolonga, “Na bahano hamwe na wana yoyaning'hile Mulungu.”

¹⁴ Kwaviya wana wawo wana lukuli na damu, Yesu mwenyewo kawa fana wawo na kailumba na unhu wawo. Kakala vino muladi kufosela ifa yake yamuhume Mwihi, yeli na ludabwa lwa ifa, ¹⁵ na ivo yawalekelele wailegehe wanhu waja wakalile siku zose watumwa kwa ichimu cha ludumbo lwawo lwa ifa. ¹⁶ Kwaviya ni kweli hezile kuwataza wasenga wa kuulanga, mbali keza kuwataza welesi wa Bulahimu. ¹⁷ Kwa ichimu chino kolondeka yawe fana ndugu zake kwa chila nzila, muladi yawe mwaminika na mwene ubazi na Mkulu wa nhambiko digogogo muna usang'hano wake kwa Mulungu, muladi wanhu wahasanyi walekelelwe uhasanyi wawo. ¹⁸ Kafunyila umoyo manhesa viyagezigwe, ivo kadaha kuwataza waja wowagezigwe.

3

Yesu Mkulu kufosa Musa

¹ Ivo ndugu zangu, wanhu wa Mulungu, womutangigwe na Mulungu, geseni mbuli ya Yesu iyo yatumigwe na Mulungu kuwa

Mkulu wa nhambiko digogogo wa uhuwilo wochiutogola. ² Kakala kokwaminika kwa Mulungu yoyamsagule kutenda usang'hano uno, fana viya Musa viyakalile mwaminika muna ukuwasang'hanila wanhu wose wa Isilaeli wowatangigwe kaye ya Mulungu. ³ Yesu kolondeka yahishimigwe ng'hani kufosa Musa, fana viya mwenzi wa kaye kana hishima ng'hani kufosa kaye yenyewo. ⁴ Kwaviya chila kaye yozengigwa na munhu imwe, mbali Mulungu iyo mwenzi wa vinhu vose. ⁵ Musa kakala msang'hani mwaminika muna isang'hano yake yose muna Ikaye ya Mulungu na kalonga vinhu vondayalonge Mulungu hamwande. ⁶ Mbali Chilisito kokwaminika muna Ikaye ya Mulungu. Cheye wenyewo ni kaye yake one chihagendelela kuwa magalu na kuigodela lolelo jetu.

Mhumulo ya wanhu wa Mulungu

⁷ Fana Muhe Yelile viyolonga muna Yamaandiko Yelile,
 “Diyelo muhahulika dizi da Mulungu,
⁸ sekemuwe na mizoyo midala fana viya wasaho zenu viwamulemile Mulungu,
 fana viya viwatendile muna yamazuwa yaja viwakalile muna ichuwala, baho viwanilemile.
⁹ Kuja wasaho zenu waniguma muna yamagezo na wanigeza,
 ingawa wawona yaja yonitendile kwa miyaka malongo mane!
¹⁰ Ivo niwa na ludoko na wanhu wawo na nilonga,

‘Magesa ya wanhu wano yaga, wolema kutegeleza ndagilizi zangu.’

¹¹ Niilaha kwa ludoko nilonga,

‘Hawezakwingila ng’o hana ihanhu hangu ha kuumula.’ ”

¹² Lelo ndugu zangu muteganye muladi munhu yoyose kumwenu sekeyawe na moyo wihile fana uwo na yelibule uhuwilo mbaka kuigola na Mulungu yeli mgima. ¹³ Mbali mugendelele kuhulika mbuli “Diyelo” yosomigwa muna Yamaandiko Yelile, igeleni moyo chila zuwa muladi hata imwe wenu sekeyawe mdala wa kuvwiziligwa na uhasanyi. ¹⁴ Kwaviya cheye cha hamwe mgati mwa Chilisito ihawa chokwamha kwa uganga-malo mbaka kuhelelo chiya chochihuwila chichili nacho kulawa mwanduso. ¹⁵ Fana viyolonga Maandiko Yelile,

“Diyelo muhahulika dizi da Mulungu,

sekemuwe na mizoyo midala, fana viya viwa-tendile wasaho zenu viwamulemile Mulungu.”

¹⁶ Waja wahulike dizi da Mulungu na kulema ni wanhu welihi? Wanhu waja ni wanhu wose walangulizigwe na Musa kulawa muna isi ya Misili. ¹⁷ Waja Mulungu yawehile kwa miyaka malongo mane ni wanhu welihi? Waja wanhu wowakalile wotenda uhasanyi, waja wafile muna dibwilingu ¹⁸ Waja Mulungu woyawalahile ng’o kuwa hawezakwingila muna ihanhu hake ha kuumula hoyawasasalile ni wanhu welihi? Ni waja hawamtegeleze. ¹⁹ Ivo chowona kuwa hawadahile bule kwingila muna isi kwaviya walema kuhuwila.

4

¹ Ivo kwaviya chiya chilagano cha kwingila hanhu hake ha kuhumula ching'hali baho, leka chiiteganye bule ivo imwenga wenu kezahapuwa hanhu haja. ² Kwaviya chigong'onda Mbuli Inogile fana viwatendile wanhu waja wa umwaka. Wahulika usenga mbali hauwafaiye, kwaviya hawautogole kwa uhuwilo. ³ Cheye wochihuwila chizakwingila muna imhumhulo yoyachilaganile Mulungu. Fana viyalongile, “Niilaha kwa ludoko, nilonga, ‘Hawezakwingila ng'o hana ihanhu hangu ha kuhumula.’ ”

Kalonga ivo ingawa sang'hano yake ikala ikomelezeka kulawa viyalumbile isi yose. ⁴ Kwaviya hanhu hamwenga muna Yamaandiko Yelile holonga mbuli ya zuwa da saba, “Mulungu kaleka sang'hano zake zose, zuwa da saba kahumula.” ⁵ Kaidi mbuli ino ino yolonga, “Hawezakwingila ng'o hana ihanhu hangu ha kuhumula.” ⁶ Ino yolagusa chilagano cha kwingila muna imhumulo ching'hali baho, kwaviya waja wowahulike Mbuli Inogile baho mwanduso hawahuwile na hawengile. ⁷ Ino yolagusa kuwa Mulungu katenda zuwa dimwenga ditangigwa, “Diyelo” miyaka mingi ifosile kalonga kufosela Daudi muna Yamaandiko Yelile yoyalongigwe “Diyelo muhahulika dizi da Mulungu, sekemuwe na mizoyo midala.”

⁸ One Yoshuwa yahatendile wanhu wahumule, Mulungu sigambeyalonge mbuli ya siku imwenga hamwande. ⁹ Kwaivo kung'hali kuna kuhumula

kwa wanhu wa Mulungu fana viyahumule Mulungu siku desaba. ¹⁰ Mana chila yokwingila hanhu ha mhumulo hoyalongile Mulungu, koleka sang'hano yake na kuumula fana viya Mulungu viyalekile sang'hano yake. ¹¹ Ivo chiyyohe chingile muna imhumulo iyo, muladi munhu yoyose mgati yetu sekeyanangigwe kwa kulema kutegeleza fana viwatendile wanhu waja.

¹² Kwaviya mbuli za Mulungu ni ngima na zina ludabwa, zokutwa kufosa zeze dikanha kuno na kuno. Zoibebenyeka mbaka mgati kuna umuhe na unhu fana zeze dikutwa vodikanha mbaka mgati ya vilungo va lukuli na upembe. Mbuli izo zomanya malungilo na magesa ya myoyo ya wanhu. ¹³ Habule chinhu chochose chochifisike haulongozi ha Mulungu, chila chinhu muna ukulumba chong'aa haulongozi wa Mulungu na hachigubikigwe hana yameso yake. Na kumwake yeye cheye chose chizamulongela mbuli zetu zochitendile.

Yesu Mkulu wa nhambiko digogogo

¹⁴ Ivo chamhe ng'hani uhuwilo wochiutogole. Kwaviya chinayo Mkulu wa nhambiko digogogo yoyengile mbaka kuulanga kuyeli Mulungu, Yesu Mwana wa Mulungu. ¹⁵ Mkulu wa nhambiko wetu digogogo kochiwonela ubazi ng'hani muna unyondenyonde wetu, kwaviya yeye mwenyewo kagezigwa fana cheye kwa chila nzila mbali hatendile uhasanyi bule. ¹⁶ Lelo chichikwenhukile bila kudumba chigoda cha chifalume cha Mulungu mwene unovu, chihokele ubazi na unovu wa Mulungu wa kuchitaza lusita lwa uzidilwa.

5

¹ Chila Mkulu wa nhambiko digogogo yoyasag-
uligwe hagati ya wanhu wake kokwing'higwa
sang'hano ya kusang'hanila Mulungu kwa ichimu
chawo kwa kulava sadaka na nhosa kwa ichimu
cha uhasanyi. ² Kwaviya yeye mwenyewo ni
nyondenyonde kwa vinhu vingi, kodaha kum-
solela fana viyeli wanhu waja magesa yawo yaga,
wolema kutegeleza ndagilizi zangu. ³ Na kwa
ichimu chino yeye mwenyewo ni nyondenyonde,
kalondeka yalave nhosa siyo kwa ichimu cha
uhasanyi wa wanhu muhala mbali iviya kwa
ichimu cha uhasanyi wake mwenyewo. ⁴ Habule
munhu yoyoipatila hishima ino ya kuwa Mkulu
wa nhambiko digogogo. Mulungu muhala iyo
yomsagula munhu kuwa Mkulu wa nhambiko
digogogo, fana viyakalile Haluni.

⁵ Iviya na Chilisito Mulopozi nayo haipatile
hishima yeye mwenyewo ya kuwa Mkulu wa
nhambiko digogogo. Mbali Mulungu kamulon-
gela,
“Weye iyo mwanangu,
diyelo niwa tati yako.”

⁶ Na hanhu hamwenga muna Yamaandiko
Yelile kolonga, “Kwizakuwa Mkulu wa nhambiko
siku zose fana viya ukulu wa nhambiko wa
Melikizedeki.”

⁷ Yesu viyakalile hano mwiisi, kwa ndilo ng'hulu
na masozi, katosi na kumulamba Mulungu yoy-
akalile na udahi wa kumulopola kulawa muna
ifa. Kahulikigwa kwaviya kainyendanyenda kwa
Mulungu. ⁸ Na ingawa kakala Mwana wa Mu-
lungu, kaifunza kutegeleza kufosela manhesa

yoyapatile. ⁹ Na viyakomeleze sang'hano iya-tumigwe na Mulungu yaitende, kawalanguliza wanhu wose wowamtegeleze wauhokele ulopozi wa siku zose, ¹⁰ na Mulungu kamulonga kuwa Mkulu wa nhambiko digogogo fana viya ukulu wa nhambiko wa Melikizedeki.

Lamulo kwa mbuli ya kuleka uhuwilo

¹¹ Chinayo mengi ya kuwalongeleni kusonhela mbuli iyo, mbali vidala kumulongelani mweye kwaviya mweye muwa wabwa kuhulika. ¹² Kwa lusita luno mweye molondeka kuwa wafundiza, mbali mung'hali molondeka muwe na munhu wa kumfundizani mbuli za mwanduso za Mulungu, molondeka kong'hezigwa matombo, siyo ndiya ndala. ¹³ Na munhu yoyose yogendelela kong'hezigwa matombo yang'hali mwana ching'hele, havimanya mafundizo ya kutenda mbuli zinogile haulongozi wa Mulungu. ¹⁴ Kwa ubanzi umwenga, ndiya ndala ni ya wanhu wakulu, wowafundize vinogile wodaha kuvimanya yanogile na yehile.

6

¹ Kwa ichimu icho sekechigendelele kusigala kuna yamafundizo ya mwanduso yoyomsonhela Chilisito, mbali chigendelele kukula chimuhe na siwo kugendelela kwika chandusilo muna ukusamha sang'hano hazifaya zozisonhela kumuhuwila Mulungu, ² mafundizo yoyosonhela ubatizo mbasakanyo na mafundizo ya kwikiligwa makono na mafundizo ya uzilibuko wa wanhu na mafundizo ya nhaguso ya siku

zose. ³ Chizagendelela kutenda ivo Mulungu yahalonda.

⁴ Kwaviya haidahika kaidi kuwabweleza wanhu waulekile uhuwilo wawo wasamhe. Waja wowakalile mwanduso waumanya ukweli wa Mulungu na kulanza chitumetume cha kuulanga na wamuhokela Muhe Yelile, ⁵ na kulanza unovu wa mbuli za Mulungu na kulanza ludabwa lwa lusita lukwiza. ⁶ Kwa kuuleka uhuwilo wawo wenyewo woilumiza ni fana kumuwamba Mwana wa Mulungu mwanza wekaidi na kunguma chinyala muumwingi.

⁷ Isi yoitonyeligwa na mvula lusita lwingi na koteza mimeya yoifaya kwa walimi, isi iyo itemeligwa mate na Mulungu. ⁸ Mbali mgunda one wahota miwa na ng'honge haufaya, na wizakuwa habehi kuduwiligwa na Mulungu na uhelelo wake ni kusomigwa moto.

⁹ Mbali mbwiya zangu, hata one cholonga vino, chovimanya kweli kuwa mweye mwamuna zinzila zingile ng'hani zozivalanguliza kuna ulopozi. ¹⁰ Mulungu kabule ubagulo, yeye hezazimiza usang'hano wenu womusang'hane hebu ulondo womulaguse kwa ichimu cha Mulungu, kwa kuwataza wanhu wake na mung'hali mowataza. ¹¹ Cholonda ng'hani chila imwe wenu yalaguse kulonda sang'hano izo mbaka kuuhelelo kwa mbuli ziya zomuzilolela zidahe kulawilila. ¹² Ivo, sekemuwe wabwa, mbali muwe fana waja wohuwila na wene kufunya umoyo wezahokela yaja yachilaganile Mulungu.

Chiyalongile Mulungu ni kweli

¹³ Mulungu viyamulaganile Bulahimu kailaha kwa zina jake mwenyewo, kwaviya habule yeli mkulu kufosa Mulungu yeli kufosela iyo yahadahile kuilaha. ¹⁴ Mulungu kalonga, “Nokulongela, kweli nizakutemela mate na nizakwing’ha welesi mvunyo.” ¹⁵ Bulahimu kagozela kwa kufunyaumoyo, na ivo kahokela chiya chiyalaganiligwe na Mulungu. ¹⁶ Wanhu wahailaha, woilaha kwa zina da munhu imwe mkulu kufosa wawo wenyewo, na chilaho cholamula ubishi wose. ¹⁷ Ivo ivo Mulungu kagangamiza chilagano chake kwa kuilaha, kwa kutenda ivo kawalagusa wanhu waja woyawalaganile kuwa hezagalula lungilo jake. ¹⁸ Lelo, kuna vinhu vino vidi, chilagano na chilaho, vino havidaha kugaluka na wala kwa vinhu vino Mulungu hadaha kulonga uvwizi. Ivo cheye wochikimbilile ukalizi wake, chokwing’higwa moyo kwa kwamhilila lolelo dodikigwe haulongozi wetu. ¹⁹ Chinajo lolelo ijo fana dibwe kulu da kwimizila ngalawa ya ugima wetu. Lolelo ijo digangamala na dima goya, doibebenyeka kuna dipanzia mbaka dofika hanhu helile ha Mulungu. ²⁰ Yesu kalongolela kwingila umo kwa ichimu chetu na kawa Mkulu wa nhambiko digogogo siku zose fana viya ukulu wa nhambiko wa Melikizedeki.

7

Melikizedeki Mkulu wa nhambiko

¹ Ino Melikizedeki kakala mfalume wa bululu da Salemu na mkulu wa nhambiko wa Mulungu

yeli uchanyha. Bulahimu viyakalile kobwela kulawa kuna ing'hondo kuyawakomile wafalume, Melikizedeki kaiting'hana nayo na kamtemela mate,² na Bulahimu kamwing'ha hanhu ha longo ha vinhu viyalawile navo kuna ing'hondo. Fambulo da mwanduso da zina Melikizedeki ni, “Mfalume wa kutenda mbuli zozimnogeza Mulungu”, na kwaviya yeye kakala mfalume wa bululu da Salemu, zina jake iviya dina fambulo da “Mfalume wa tindiwalo.”³ Habule munhu yamanyile tati yake Melikizedeki wala mamiyake yake wala wasaho yake, habule munhu yavimanyile kwelekigwa kwake wala uhelelo wa ugima wake. Kalinga fana Mwana wa Mulungu, kogendelela kuwa mkulu wa nhambiko siku zose.

⁴ Lelo mowona munhu ino viyeli mkulu. Hata Bulahimu wasaho yetu kamwing'ha hanhu ha longo ha vinhu vake vose viyapatile kuna ing'hondo. ⁵ Na wana wa Lawi nawo, waja wowokwing'higwa ukulu wa nhambiko, wana malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa kusola hanhu ha longo ha vinhu kulawa kwa wanhu wa Isilaeli, yani, ndugu zawo, ihawa walawa muna uwelesi wa Bulahimu. ⁶ Melikizedeki hawile wa welesi wa Walawi, mbali kahokela hanhu ha longo ha vinhu kulawa kwa Bulahimu, iviya kamtemela mate yeye yoyahokele chiya chiyalaganiligwe na Mulungu. ⁷ Iviya hailemigwa bule kuwa munhu yotemela mate ni mkulu kufosa munhu yotemeligwa mate. ⁸ Kwa ubanzi umwe hanhu ha longo hohokiligwa na wanhu hawakala siku zose, na ubanzi umwenga hohokiligwa na ija yochimulonga

yang'hali mgima. ⁹ Ivo chodaha kulonga vino, lusita Bulahimu viyalihile hanhu ha longo ha vinhu, na iviya Lawi yohokela hanhu ha longo ha vinhu kaliha hanhu ha longo ha vinhu kufosela yeye. ¹⁰ Mana lusita Melikizedeki viyaiting'hane na Bulahimu, Lawi kakala muna idamu ya Bulahimu.

¹¹ Kwa ukulu wa nhambiko wa Walawi, wanhu wa Isilaeli weng'higwa malagilizo. Lelo, one usang'hano wa Walawi uhafaiye, sigambe kulondeke kulawilile ukulu wa nhambiko umwenga mbasakanyo uja usondelela viya viulondeka ukulu wa nhambiko wa Melikizedeki, siyo uja wa Haluni. ¹² Kwaviya ukulu wa nhambiko viugaluke, na malagilizo nayo yolondeka yagaluke. ¹³ Kwaviya Mndewa wetu ija mbuli zino zose zomulonga yeye, kakala wa kabila dimwenga, na habule hata munhu imwe wa kabila jake yoyasang'hanile muna ichilingo cha kulavila nhosa. ¹⁴ Yomanyika chinaganaga kuwa yeye kelekigwa muna dikabila da Yuda, diya Musa haditambule viyakalile kolonga mbuli za kusonhela wakulu wa nhambiko.

Mkulu wa nhambiko imwenga yalingile fana Melikizedeki

¹⁵ Iviya mbuli ino imanyika funhufunhu. Mkulu wa nhambiko imwenga yalingile fana Melikizedeki kalawilila kamala. ¹⁶ Yeye hatendigwe mkulu wa nhambiko kwa ndagilizi za chiunhu, mbali kwa ludabwa lwa ugima ulibule uhelelo. ¹⁷ Kwaviya Maandiko Yelile yolonga, “Kwizakuwa mkulu wa nhambiko siku zose fana viya ukulu wa nhambiko wa Melikizedeki.” ¹⁸ Ivo

lagilizo da umwaka disegezigwa kwaviya dikala nyondenyonde na hadifaya chinhu. ¹⁹ Kwaviya malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa hayadahile kutenda chinhu chochose chifaya. Mbali lelo, hanhu hake hekigwa lolelo dinogile ng'hani dili kwa ijo chodaha kumkwenhukila Mulungu.

²⁰ Maabaho hano hana chilaho cha Mulungu. Lusita wamwenga viwatendigwe kuwa wakulu wa nhambiko, hakukalile na chilaho. ²¹ Mbali Yesu katendigwa kuwa mkulu wa nhambiko kwa chilaho lusita Mulungu viyamulongele, “Mndewa kalonga kwa kuilaha na hezagalusa chiyalongile,

‘Kwizakuwa mkulu wa nhambiko siku zose.’ ”

²² Basi kwa ichimu cha mbasakanyo ino Yesu kawa mwimilizi wa lagano dinogile ng'hani.

²³ Iviya wakulu wa nhambiko wakala wengi kwaviya wakala hawakala siku zose wodanganika na hawadahile kugendelela na usang'hano wawo. ²⁴ Mbali Yesu kokala siku zose, na sang'hano yake ya ukulu wa nhambiko hezamwing'ha munhu imwenga. ²⁵ Nayo kwa ichimu icho kodaha kuwalopola wawo wowomwizila Mulungu kwa kufosela yeye, kwaviya kokala siku zose muladi yawapulile kwa Mulungu.

²⁶ Ihawile mbuli ya kufaya ng'hani kumwetu kuwa na mkulu wa nhambiko digogogo fana ino yelile, yelibule ubananzi hebu uhasanyi, kabaguligwa kwa wahasanyi, nayo kenuligwa uchanya ng'hani kuulanga. ²⁷ Yeye halingile fana Wakulu wa nhambiko magogogo

wamwenga, halondile kulava nhosa chila siku kwa ichimu cha uhasanyi wake mwenyewo na maabaho kwa ichimu cha uhasanyi wa wanhu. Kalava nhosa mwanza umwe muhala kwa ichimu cha wanhu wose, viyailavile yeye mwenyewo. ²⁸ Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa yowasagula wanhu weli nyondenyonde kuwa Wakulu wa nhambiko magogogo, mbali kwa chilagano cha Mulungu kachitenda kwa chilaho, chiya chochizile hamwande ya malagilizo, chimsagula Mwana, yoyatendigwe kofaya siku zose.

8

Yesu mkulu wetu wa nhambiko digogogo

¹ Mbuli ng'hulu muna zimbuli zino, cheye chinayo Mkulu wa nhambiko digogogo, kokala ubanzi wa kulume wa chigoda cha chifalume cha Mulungu kuulanga. ² Yeye kosang'hana sang'hano ya Mkulu wa nhambikowa Digogogo hanhu helile ng'hani, muna dizewe da kweli da Mulungu dodikigwe na Mndewa, wala siyo kwa makono ya munhu.

³ Kwaviya chila Mkulu wa nhambiko digogogo kosaguligwa muladi yalave chitumetume na nhosa kwa Mulungu, kwa ivo Mkulu wa nhambiko digogogo wetu iviya kolondeka yawe na chinhu cha kumulavila Mulungu. ⁴ One yawile hano muna isi, sigambeyawe mkulu wa nhambiko ng'o, kwaviya wauko walava nhosa za vitumetume vivilondeka kwa malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa. ⁵ Usang'hano wowousang'hana fana wakulu wa nhambiko ni

simwe hebu sisila da mbuli za kuulanga, fana Musa viyalagilizigwe na Mulungu, viyakomeleze kuzenga dizewe da Mulungu kwaviya kalonga, “Lola ukavitende vinhu vose kwa simwe diya donikulaguse viukalile kulugongo.”⁶ Mbali sambi Yesu keng'higwa sang'hano ya ukulu wa nhambiko inogile ng'hani kufosa yawo, fana yeye viyekigwe kuwa mulumbilizi wa dilagano diya dinogile ng'hani, na chandusilo chake chikala muna ivilagano vinogile ng'hani.

⁷ Kwaviya lagano diya da mwanduso one dinogile, sigambe dilondeke lagano dekaidi.

⁸ Mbali Mulungu kawawona kuwa wanhu wake wahasanya viyalongile,

Mndewa kolonga, “Siku zokwiza,

nizatenda lagano da sambi na wanhu wa Isilaeli na wanhu wa Yuda.

⁹ Lagano dino hadizakuwa fana diya donitendile na wasaho zawo

zuwa diya viniwasolile kwa mkono wangu na kuwalanguliza kulawa Misili.

Kwaviya hawategeleze chiya chiniwalongele, na niye siwagesile.

¹⁰ Mndewa kolonga, lagano dino nizatenda na wanhu wa Isilaeli

Zahafosa siku ziya,

nizakwika malagilizo yangu muna zinzewele zawo

na kwandika mwiimizoyo yawo.

Nizakuwa Mulungu wawo,

nawo wezakuwa wanhu wangu.

¹¹ Habule yonda yamfundize miyage, hebu yonda yamulongele ndugu yake,

‘Mmanyeye Mndewa.’

Kwaviya wose wezanimanya niye,
kwandusila mbugilambugila na wanhu
wamanyike.

¹² Nizawalekelela wihi wawo
na hezaugesa uhasanyi wawo bule.”

¹³ Kwa kulonga lagano dino da sambu, Mulungu
katenda lagano da umwaka disakale, na chinhu
chochose chochisakala na kuwa cha umwaka
chizasegezigwa sambu.

9

*Sang'hano ya wakulu wa nhambiko muna isi na
kuulanga*

¹ Lagano da mwanduso dikala na nzila zake
za kutambikila na hanhu helile ha kutambikila
hohazengigwe na wanhu. ² Hazengigwa zewe
da viheleto vidi, chiheleto cha mwanduso chi-
tangigwa Hanhu Helile na chiheleto chekaidi chi-
tangigwa hanhu helile ng'hani. Umo mukala
na chinhu chiya cha kwikila vitasa na lupango
na magate vovikigwe haulongozi ha Mulungu.

³ Kuinzingo ya panzia dekaidi, kukala na dizewe
da Mulungu ditangigwe, Hanhu Helile Ng'hani

⁴ Umo mukala na chilingo cha zahabu kwa
ichimu cha kufukizila ubani, na sanduku da
lagano, dodikalile dihakigwa zahabu banzi zose,
na mgati yake mukala na ziga doditendigwe
kwa zahabu dodikalile na ndiya yoitangigwa
mana mgati yake, mhome ya Haluni yoikalile
isuka mayani na mabwe yaja maidi yoyandikigwe
lagano. ⁵ Mchanyha yake kukala na nyang'hiti zili
na utunhizo na mabawa kuchiguma sisila chigoda

cha ukulu. Mbali sambi siyo lusita lwa kulonga chila chinhu chimwe chimwe.

⁶ Vino niivo vowekele vinhu vose. Maabaho chila siku wakulu wa nhambiko wengila muna ichiheleto chiya cha mwanduso cha dizewe da Mulungu kwa kusang'hana sang'hano zawo za nhambiko. ⁷ Mbali Mkulu wa nhambiko digogogo muhala kokwingila muna dizewe na kutenda ivo mwanza umwe kwa mwaka. Kosola damu yoilavigwe nhosa kwa Mulungu kwa ichimu chake yeye mwenyewo na kwa ichimu cha uhasanyi uwatendile wanhu bila kuvimanya.

⁸ Muhe Yelile kofundiza kulawa chipindi dizewe da mwanduso ding'hali dima, nzila ya kwingila hanhu helile ng'hani ha kuulanga ing'hali kuvuguligwa. ⁹ Mbuli ino ni simwe da chipindi cha sambi. Malavilo na nhosa volavigwa kwa Mulungu mbali havidaha kutenda yoyotambika kuwa na moyo ufaya, ¹⁰ kwaviya yayo yose yakala malagilizo yosonhela ndiya na ving'waji na kunawa nhende mbasakanyo mbasakanyo. Yoyalamuligwe mbaka lusita vondavikigwe va sambi.

¹¹ Mbali Chilisito keza kuwa Mkulu wa nham-biko digogogo yoyosang'hana na mbuli zinogile ziya zilawilile sambi, yeye kengila muna dizewe da Mulungu dinogile ng'hani na haihungikiligwe na chochose, zewe ijo hadizengigwe na makono ya wanhu bule, kwaviya siyo zewe da isi ino ilumbigwe. ¹² Kengila Hanhu Helile Ng'hani mwanza umwe muhala, yahawa kasola siyo damu ya luti na dang'ang'a da ng'ombe, mbali kasola damu yake yeye mwenyewo, kaching'ha

ukombola wa siku zose. ¹³ Mana wanhu wambule mwiko muna inzila ya kumtambikila Mulungu viwamiziligwe damu ya luti na ng'ombe na ivu za midang'ang'a, wasafyigwa. ¹⁴ Mbali Chilisito mulopozi kailava mwenyewo kwa Mulungu yawe nhosa ifaya kwa ludabwa lwa Muhe wa Mulungu wa siku zose. Vino damu yake haidaha kusafya ng'hani umanyi wetu wa uhasanyi wetu na kuchilopola muna zisang'hano zetu hazifaya na kuchitenda chimsang'hanile Mulungu yeli mgima?

¹⁵ Kwa ichimu chino Chilisito iyo mulumbilizaji wa lagano da sambu, ivo waja wose wowatangigwe na Mulungu wodaha kutemiligwa mate siku zose zowalongeligwe na Mulungu. Ifa yake yowakombola wanhu kulawa uhasanyi uja uwatendile chipindi chiya cha lagano da umwaka.

¹⁶ Mana moto wa ichigulogulo womanyika fana ija yawikile hadanganike. ¹⁷ Mana lagano dina ludabwa fana mwenyewo kadanganika, lagano dabule ludabwa fana mwenyewo mgima. ¹⁸ Lekamana hata lagano da mwanduso hadikigwe bila damu. ¹⁹ Teng'hu Musa kawagong'ondela wanhu wose malagilizo fana viikalile muna yamalagilizo, maabaho kasola damu ya luti kahanganya na mazi, na kamizila ichitabu cha malagilizo na wanhu wose, kasang'hanila nyuzi ndung'hu na lufumbasi. ²⁰ Kalonga, "Ino iyo damu yoiagusa lagano diya Mulungu diyamulagilizeni muditegeleze." ²¹ Iviya Musa kamiza damu ija muna dizewe da Mulungu na vinhu vose vovisang'haniligwa

muna inhambiko.

²² Muna yamalagilizo yaja Mulungu yoyamwing'hile Musa, na vinhu vingi vosafyigwa na damu, na uhasanyi wolekeleligwa one damu ihetika.

Nhosa ya Chilisito yosegeza uhasanyi wa wanhu

²³ Vinhu vino vilinga fana vinhu va kuulanga vilondeka visafyigwe kwa nzila iyo. Mbali vinhu va kuulanga volonda nhosa inogile ng'hani.

²⁴ Kwaviya Chilisito hengile hanhu helile ng'hani hohazengigwe na makono ya wanhu, hanhu heli simwe da chinhu chenyewo chili kuulanga. Kengila kuulanga kwenyewo, uko sambu kema haulongozi ha Mulungu kochigombela. ²⁵ Mkulu wa nhambiko digogogo wa Wayahudi kokwingila Hanhu Helile Ng'hani chila mwaka yahawa na damu ya mnyama. Mbali Chilisito hengile umo muladi yailave mwenyewo miyanza mingi.

²⁶ Kwaviya one iwile ivo, Chilisito yahalondeke kugazigwa miyanza mingi kusongela kuumbigwa kwa isi yose. Mbali sambu chipindi chino vochikwenhukile uhelelo wake, yeye kalawilila mwanza umwe kusegeza uhasanyi kwa kuilava nhosa yeye mwenyewo. ²⁷ Chila munhu kolondeka yadanganike teng'hu, na maabaho yatagusigwe na Mulungu. ²⁸ Ivo ivo Chilisito nayo kailava nhosa mwanza umwe muhala kwa ichimu cha kusegeza uhasanyi wa wanhu wengi. Kezalawilila mwanza wekaidi, siyo kwa ichimu cha uhasanyi, mbali kwa ichimu cha kuwalopola waja womgozela kwa kulonda ng'hani.

10

¹ Kwaviya malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa ni sisila da vinhu vinogile vondavize na viilinga muhala na vinhu va kweli. Kwa ichimu chino nhosa ziya ziya za malagilizo yoyolavigwa chila mwaka, hazidaha bule kuwatenda waja wotambika wawe wofaya.

² One wanhu womtambikila Mulungu wahawile wasafyigwa uhasanyi wawo kweli, sigambe waiwone kuwa wana uhasanyi, na wahalekile kulava nhosa. ³ Mbali nhosa izo zolavigwa chila mwaka kuwakumbusa wanhu uhasanyi wawo.

⁴ Mana haidahika bule kusegeza uhasanyi kwa damu ya ng'ombe lume na luti.

⁵ Kwa ichimu chino Chilisito viyezile muna isi, kamulongela Mulungu,
“Hulondile malavilo na nhosa,
mbali kuning'ha lukuli kwa ichimu changu.

⁶ Hulondigwe na nhosa yoyose ya kutimbuligwa timbu wala nhosa yoyose ya kusegeza uhasanyi.

⁷ Maabaho nilonga, ‘Nabahano, kutenda chiulonda, weye Mulungu, fana vinyandikiligwe muna ichtabu cha Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa.’ ”

⁸ Teng'hu kalonga, “Hulondile wala hunogeligwe na nhosa za wanyama na malavilo hana ichilingo na nhosa ya kusegeza uhasanyi na nhosa mbaka maivu.” Kalonga vino ingawa vino vose vitendeka fana viyeli malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa. ⁹ Maabaho nilonga, “Nabahano, kutenda chiulonda weye Mulungu.” Ivo Mulungu kasegeza nhosa ya

umwaka na kwika nhosa ya Chilisito hanhu hawo. ¹⁰ Kwaviya Yesu Chilisito katenda chiya Mulungu chiyamulondile yatende, cheye wose chisafyigwa uhasanyi wetu kwa nhosa ya lukuli lwake loyaulavile mwanza umwe muhala kwa ichimu cha wanhu wose.

¹¹ Na chila Mkulu wa nhambiko wa Wayahudi kokwima chila zuwa kolava nhambiko, na kolava nhosa za wanyama ziya ziya miyanza mingi, ziya hazidaha ng'o kusegeza uhasanyi. ¹² Mbali Chilisito kalava nhosa imwe kwa ichimu cha kulekelela uhasanyi, nhosa yoifaya siku zose, maabaho kakala ubanzi wa kulume wa Mulungu. ¹³ Kogozela mbaka Mulungu yaweke wehi wake wawe chinhu cha kwikila migulu hasi yake. ¹⁴ Kwaviya kwa sadaka yake imwe kawatenda waja wose wowosafyigwa uhasanyi wawo kuwa wofaya siku zose.

¹⁵ Na iviya Muhe Yelile kaching'ha ukalangama wake. Teng'hu kolonga,

¹⁶ Mndewa kolonga, “Dino ijo lagano dondani-tende nawo, zihafosa siku izo.

Nizakwika malagilizo yangu muna imizoyo yawo na nizayandika muna zinzeweze zawo.”

¹⁷ Na maabaho kolonga, “Siuzagesa kaidi uhasanyi wawo wala sang'hano zawo zihile.”

¹⁸ Lelo uhasanyi uhamala kulekeleligwa, haizalondeka kaidi kulava nhosa za kulekelela uhasanyi.

Chimkwenhukile Mulungu

¹⁹ Ndugu zangu, china ugalu wa kwingila Hanhu Helile Ng'hani kwa damu ya Yesu.

²⁰ Yeye kachifungulila nzila ya sambu, nzila igala ugima, kufosela panzia diya. Katenda ivo kwa kuilava lukuli lwake. ²¹ Chinayo Mkulu wa nhambiko digogogo yoyolanguliza Kaye ya Mulungu. ²² Ivo chimkwenhukile Mulungu kwa moyo wa kweli na uhuwilo wa kweli, kwa moyo wousafyigwe kulawa kuna ukuiwona kuwa china uhasanyi na ng'huli zetu zisunhigwa kwa mazi mazelu. ²³ Mwamhilile ng'hani lololo dochidilonga, kwaviya yeye yachilaganile kokwaminika. ²⁴ Leka chigese nzila za kuiguma moyo kwa kulagusa ulondo na kusang'hana yanogile. ²⁵ Na sekechileke kuiduganya hamwe fana wamwenga viwozowela kutenda, mbali chiigele moyo kwa kuiyoha ng'hani kutenda ivo, kwaviya vomuwona kuwa Siku ya Mndewa ya kuwalamulila nhaguso yahabehi.

²⁶ Kwaviya chihagendelela kutenda uhasanyi giladi chahamala kuvimanya kweli, habule nhosa yoidaha kulavigwa kaidi kwa ichimu cha kusegeza uhasanyi. ²⁷ Disigalile ni kugozela kudumba nhaguso ya Mulungu na moto mkali wondawawanange wanhu wose wowomulema Mulungu. ²⁸ Munhu yoyose yolema kutegeleza malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa kodanganika bila ubazi one kuhawa na usindila wa wanhu waidi hebu watatu. ²⁹ Viha ng'hani kumuliga Mwana wa Mulungu na yoyoizeha damu ya lagano da Mulungu yoichisafyile, na yomuliga Muhe wa unovu wa Mulungu yotenda fana vino kezatagusigwa ng'hani. ³⁰ Kwaviya chimanya ija yalongile, "Niye nizalihiliza

chilihizo, niye nizalihiliza,” na iviya kalonga, “Mndewa kezawalamulila nhaguso wanhu wake.” ³¹ Ni mbuli ya kudumbiza ng’hani kugwa muna yamakono ya Mulungu yeli mgima!

³² Kumbukeni yaja yoyalawilile siku ziya vomwanduse kuumanya ukweli wa Mulungu. Mupata manhesa mengi, mbali mufunya umoyo. ³³ Lusita lumwenga mugwiligwa na mutendeligwa vihile haulongozi ha wanhu, miyanza mingi mwima nawo hamwe na wanhu watendiligwe ivo. ³⁴ Kwaviya muumanya unyondenyonde wa wanhu waja wakalile muna ichifungo, kaidi mutogola kwa deng’ho kuhokigwa vinhu venu, kwaviya muvimanya kuwa muna vinhu vinogile ng’hani vovikala siku zose. ³⁵ Basi sekemwagize ugalu wenu kwaviya una gweko kulu. ³⁶ Mulondeka kuwa na ufunya umoyo, muladi mudahe kutenda yaja yoyolonda Mulungu na kuhokela chiya chiyalaganile. ³⁷ Fana Maandiko Yelile yolonga,

“Ing’hali chidogo,

ija yokwiza kezakwiza,

hezakalama bule.

³⁸ Munhu wangu yotenda yanogile haulongozi wangu, kezakala kwa uhuwilo.

Mbali one yahasinha sinha,

Moyo wangu hawiza nogelwa nayo bule.”

³⁹ Mbali cheye siyo wanhu wosinha sinha na kungangigwa. Ila china uhuwilo wa kuchikombola mihe yetu.

11

Uhuwilo

¹ Uhuwilo ni kuvimanya kwa ukweli mbuli zochilolela, ni kuvimanya kwa hakika mbuli hachiziwona bule. ² Kwa uhuwilo wasaho zenu wolongiligwa wanoga haulongozi ha Mulungu.

³ Kwa uhuwilo chovimanya kuwa isi yose ilumbigwa kwa mbuli iyalongile Mulungu, muladi kwa vinhu viwoneka vilumbigwa kulawa muna ivinhu haviwoneka.

⁴ Kwa uhuwilo Abeli kamulavila Mulungu nhosa inogile kufosa ija ya Kaini. Kwa uhuwilo wake katogoligwa kanoga haulongozi wa Mulungu, kwaviya Mulungu mwenyewo kaitogola nhosa yake. Kwa uhuwilo wake ingawa kadanganika, sang'hano zake zing'hali zochifundiza.

⁵ Kwa uhuwilo Henoko kasoligwa na Mulungu kulawa muna isi bila kudanganika. Nayo hawoneke kaidi kwaviya Mulungu kamsola kuulanga. Maandiko Yelile yolonga kuwa, yang'hali Henoko hanasoligwa, kamnogeza Mulungu. ⁶ Haidahika bule munhu kumnogeza Mulungu bila uhuwilo, kwaviya munhu yoyose yomuhitila Mulungu kolondeka yahuwile kuwa Mulungu kauko na kowagweka waja woiyoha kumzahila.

⁷ Kwa uhuwilo Nuhu kahulika lamulo da mbuli za hamwande za Mulungu zozikalile zing'hali hazinalawilila. Kamtegeleza Mulungu, kazenga safina muja mowalopoligwe yeye na lukolo lwake. Kwa ichimu cha yayo wanhu wa isi wawoneka wabananga, na Nuhu kahokela

kutendigwa kunoga haulongozi wa Mulungu kwa nzila ya uhuwilo.

⁸ Kwa uhuwilo Bulahimu kamtegeleza Mulungu viyatangigwe yahite kuna isi ija Mulungu iya-mulongeje kezamwing'ha. Kasegela kuna isi yake bila ya kuvimanya kunhu kuyohita. ⁹ Kwa uhuwilo kakala fana mgeni muna isi ija iyamu-longeje Mulungu. Yeye kakala hamwe na Isaka na Yakobo muna yamazewe, wahokela vinhu viya viya Mulungu viyamulaganile Bulahimu. ¹⁰ Kwaviya Bulahimu kakala kogozela bululu dili na chandusilo. Bululu jandusigwe na kuzengigwa na Mulungu.

¹¹ Kwa uhuwilo Bulahimu kahokela udahi wa kuwa tata, hamwe na kulonga kakala mulala ng'hani, na Sala mke wake kakala mgumba. Mbali ino ilawilila kwaviya Bulahimu kamuhuwila Mulungu yoyakalile kamwing'ha chilagano kuwa mwaminika. ¹² Kwa ivo kulawa kwa munhu ino imwe Bulahimu yakalile fana kadanganika, walawilila wanhu wengi hawapeteka fana viya nhondo za kuulanga na msanga wa mhwani.

¹³ Wanhu wano wose wadanganika wahawa na uhuwilo bila kuhokela mbali zowalongiligwe na Mulungu. Mbali waziwona kwa kutali na wato-gola funhufunhu kuwa wawo wakala wageni na wagentagenda mwiisi. ¹⁴ Wanhu wolonga mbali fana izo, yolagusa kuwa woizahila isi yawo wenyewo. ¹⁵ One wahakalile woigesa isi yawo iwalawile, wahadahile kubwela uko. ¹⁶ Mbali wakala wolonda ng'hani isi inogile ng'hani, isi ya kuulanga. Lekamana Mulungu hawona chinyala

wahamtanga yeye Mulungu wawo, kwaviya yeye mwenyewo kawasasalila bululu jawo.

¹⁷ Kwa uhuwilo Bulahimu kamulava mwanage Isaka yawe nhosa lusita Mulungu viyamgezile. Bulahimu iyo yakalile kahokela chilagano cha Mulungu, mbali kakala kamala kumulava mwanage nyachende yawe nhosa. ¹⁸ Mulungu kakala yamulongele, “Kwa kufosela Isaka kwizapata wesi wonikulongele.” ¹⁹ Bulahimu katogola kuwa Mulungu kodaha kuwazilibula wadanganike, na kweli Bulahimu kampata kaidi Isaka kwa kulonga kwa simwe.

²⁰ Kwa uhuwilo Isaka kamtemela mate Yakobo na Esawu kwa kusonhela mbuli ziya zondazize hamwande.

²¹ Kwa uhuwilo Yakobo viyakalile habehi kudanganika, kawatemela mate chila imwe wa wana wa Yosefu, na kamtambikila Mulungu kuno kasigamila mhome yake. ²² Kwa uhuwilo Yosefu viyakalile habehi kudanganika kalonga mbuli ya kulawa kwa Waisilaeli muna isi ya Misili na iviya kaweng'ha ndagilizi viya vya kutenda mivuha yake.

²³ Kwa uhuwilo tati yake na mami yake Musa wamfisa mwana iyo kwa lusita lwa miyezi mitatu viyamalile kuvumbuka. Kwaviya wamuwona kuwa mwana yanogile, wala hawadidumbile lagilizo da mfalume.

²⁴ Kwa uhuwilo Musa viyawile mkulu, kalema kutangigwa mwana wa mndeke wa mfalume wa Misili. ²⁵ Kawona muhavu kugazigwa hamwe na wanhu wa Mulungu kufosa kudeng'helela uhondo wa uhasanyi kwa lusita ludodo.

²⁶ Kavimanya kuwa muhavu kugazigwa kwa ichimu cha Chilisito Mulopozi kufosa ngama ya isi ya Misili, kwaviya kakala kololela gweko da hamwande.

²⁷ Kwa uhuwilo Musa kasegela isi ya Misili bila kudumba ludoko lwa mfalume. Kwaviya kafunya umoyo fana munhu yamuwone Mulungu hawoneka. ²⁸ Kwa uhuwilo katenda dugila da Pasaka na kalagiliza damu imizigwe muna zinyivi, muladi Msenga wa Ifa sekeyawakome welekwa waudele wa Waisilaeli.

²⁹ Kwa uhuwilo Waisilaeli waloka Bahali ya Shamu fana muna isi inyalile, mbali Wamisili viwalondile kuloka yamazi wang'wa ng'habu wadanganika. ³⁰ Kwa uhuwilo mhongono za Yeliko zozizengigwe na mabwe zigwa Waisilaeli viwazizunguluke kwa siku saba. ³¹ Kwa uhuwilo Lahabu ija malaya hakomigwe hamwe na waja hawamtegeleze Mulungu kwaviya kawahokela wopelemba wa Isilaeli kwa tindiwalo.

³² Lelo, nilonge choni kaidi? Nabule lusita lwa kufaya kulonga mbuli za Gideoni na Balaka na Samsoni na Yefita na Daudi na Samweli na walotezi wa Mulungu. ³³ Kwa uhuwilo wano wose waitowa ng'hondo na wafalume, wahuma. Watenda voilondeka na wapata yaja yowalongeligwe na Mulungu. Wasita milomo ya simba, ³⁴ na wazima mizoto mikali, wahonyokwa kudanganika kwa zeze kulu, wakala nyondenyonde mbali wapata ludabwa, wakala magalu muna ing'hondo, ivo wawawinga watowang'hondo wa chigeni. ³⁵ Wanaake wamwenga wabweliziligwa ndugu zawo wadanganike kuno wazilibuligwa.

Wamwenga wawo walema kufunguligwa, wagazigwa mbaka kudanganika muladi wapate kuzilibuligwa na kwingila muna ugima unogile ng'hani. ³⁶ Wamwenga wazehigwa na kulanhigwa mibalati, na hata wamwenga wafungigwa minyololo na kugaligwa kuichifungo. ³⁷ Wakomigwa kwa kutowigwa na mabwe, na kukanhigwa na msumeno vihande vidi, wadanganika kwa upanga. Wazebwegela kuno wahawa wavala mbende za ng'hondolo na mbende za luti, wakala wanhu ngayengaye, wowagazigwe na kubabanyigwa. ³⁸ Isi yose hailondeke kuwa na wanhu fana wawo! Wazebwegela kuchuwala na kuna ulugongo kuno wokala muna yamatuka na muna imina.

³⁹ Wanhu wano wose wahamala kulongiligwa kuwa wahuma kwa ichimu cha uhuwilo wawo! Hata ivo hawahokele yaja yoyawalaganile Mulungu. ⁴⁰ Mulungu kasasala vinhu vinogile ng'hani kwa ichimu chetu muladi chila imwe wetu sekeyahungukiligwe na chinhu.

12

Mulungu kowazuma wanage

¹ Iviya na cheye, chozungulukigwa na bumbila kulu da wakalangama haulongozi wetu fana vino, chileke chila mbahasha na uhasanyi wouchinanahila, chiiyohe kwa kufunya umoyo mwa yaja ya kwiihuma yoyekigwe haulongozi hetu. ² Chimulole Yesu, mwene kwandusa na kukomeleza uhuwilo wetu. Kwaviya kavimanya deng'ho dondayapate hamwande, kafunyila umoyo kudanganika mumsalaba na halolile

chinyala chake. Lelo kakala na udahi kuna ichigoda cha chifalume cha Mulungu. ³ Geseni mbuli zozimpatile Yesu, viya viyafunyile umoyo kulema ng'hani kwa wanhu wene uhasanyi. Lelo sekemulegele na sekemufe moyo. ⁴ Muna ing'hondo yomutenda ya kuhuma uhasanyi, mung'hali hamunaitowa mbaka kwitila damu yenu. ⁵ Vino mweye muzimiza mbuli za kugela moyo ziya Mulungu kolonga na mweye fana wanage?

“Mwanangu sekeuzehe luzumo lwa Mndewa hebu sekeubeneke moyo vondayakubwakile.

⁶ Kwaviya Mndewa komzuma chila munhu yomulonda, na komulamula chila munhu yoyomtogola kuwa mwanage.”

⁷ Funyaeni umoyo vimuzumigwa, kwaviya Mulungu komtendelani mweye fana viya wanage. Vino kuna mwana yelihi hazumigwa na tati yake?

⁸ Mbali one hamzumigwe fana wana wamwenga, basi mweye siyo wanage kweli ila wana wa mmbago. ⁹ Hamwe na yayo, chinawo tati zetu wacheleke wochiwategeleze viya vovochizuma, ivo cholondeka kumuhulika ng'hani tati yetu wa chimuhe muladi chidahe kukala wagima.

¹⁰ Tati zetu wacheleke wachizuma kwa lusita ludodo kwa kusondelela viya viwowona kuwa vinoga. Mulungu kochizuma kwa kuchitaza muladi chiwe fana yeye. ¹¹ Vino sambu kuzuma siyo mbuli iwoneka ya kudeng'helela mbali mbuli ya usungu. Mbali hamwande izagala tindiwalo na ugima wounnogeza Mulungu kwa wose wafundizigwe na kuzumwa uko.

Mafundizo na mazumo

¹² Ivo muyagele ludabwa makono yenu yabobile na mavindi yenu yabobile. ¹³ Gendeleleni kugenda muna inzila igoloke, muladi chiya chilemale sekechisiguke, mbali chihonyigwe.

¹⁴ Iyoheni ng'hani kukala kwa tindiwalo na wanhu wose na kukala kwa kwela, kwaviya habule munhu yoonda yamuwone Mndewa bila kuwa yelile. ¹⁵ Muiteganye munhu yoyose sekeyagize unovu wa Mulungu. Wala mzizi wili usungu sekeusuke mgati mmwenu na kuwagalila magayo wanhu wengi kwa usede wake. ¹⁶ Sekekuwe na mgoni wala munhu hamuhulika Mulungu, fana viya Esawu yoyachuuzile uhazi wake wa uchaudele kwa lujo lumwe. ¹⁷ Muvimanya, hamwande viyalondile kaidi kutemeligwa mate na tati yake, tati yake kamulema kwaviya hapatile nzila yoyose ya kwasakanya chiya chayatendile, hata fana kaizahila kwa masozi.

¹⁸ Mweye hamfikile kuna ulugongo lwa Sinai loludaha kudalisika fana viya viwatendile wanhu wa Isilaeli, wawo wafika kuna ulugongo luja lolukwaka moto, lugubikigwa na ziza na wingu titu na beho kulu, ¹⁹ uko kulugongo kuhulikika dizi da mhalati na mbumo. Wanhu waja wowahulike dizi diya, walamba sekewahulike mbuli imwenga, ²⁰ kwaviya hawahulike chiya chochilongigwe, “One hata ihawa mng'onyo yahadalisa lugongo, yolondeka yatowigwe na mabwe mbaka yadanganike.” ²¹ Yano yose yowoneka ya kudumbiza ng'hani, hata Musa kalonga, “Nodumba na kugudemeka.”

²² Mbali mweye mufika kuna ulugongo lwa Sayuni na kuna dibululu da Mulungu yeli mgima, Yelusalemu ya kuulanga, hamwe na wasenga wa kuulanga hawapeteka, wowoiting'hane kwa deng'ho. ²³ Mbali mweye muiting'hana kuna didugila da wanhu wa Mulungu wowotangigwa welekwa waudele, wowandikigwe mazina yawo kuulanga. Na Mulungu yowalamulila nhaguso wanhu wose, na kwa mihe ya wanhu wawoneka wanogile haulongozi wa Mulungu wowatendigwe wofaya. ²⁴ Kwa Yesu yeli mulumbilizi wa lagano da sambu, na ija damu yake imizigwe yolonga mbuli zinogile kufosa damu ya Abeli.

²⁵ Kwa ivo iteganyeni sekemwize kulema kumtegeleza iyo yolonga na mweye. Fana wanhu waja walemile kumtegeleza ija yowazuma hano mwiisi hawahonyokwe bule, vino cheye chizadahaze kuhonyokwa one hachimtegeleza ija yochizuma kulawa kuulanga? ²⁶ Lusita luja dizi jake digudemeza isi, mbali lelo kalonga. “Nizagudemeza isi mwanza umwenga kaidi, ila siyo isi muhala mbali iviya na ulanga.” ²⁷ Mbuli zino, “Mwanza umwenga kaidi” yolagusa kuwa vinhu viumbigwe vizatingisigwa na kwaga, muladi viya vinhu havidaha kutingisigwa vidahe kukala siku zose.

²⁸ Kwa ivo cheye chotogoligwa kuhokela ufalume haudaha kutingisigwa bule, chiwe wanhu wa kumwing'ha hewela Mulungu. Chilaguse hewela fana voilondeka kwa hishima ng'hani, ²⁹ kwaviya Mulungu wetu kweli ni moto woudanganiza.

13

Sang'hano ya kumwing'ha nhogolwa Mulungu

¹ Gendeleleni kuilonda chindugu.
² Sekemuzimize kuwahokela wageni, kwaviya kwa kusang'hana ivo wanhu wamwenga wawahokela wasenga wa kuulanga bila kuvimanya. ³ Sekemuwazimize waja weli muna ichifungo fana viya mufungigwa hamwe nawo. Sekemuwazimize waja wogaya fana viya mogaya fana wawo.

⁴ Sola yolondigwa ihishimigwe na wanhu wose, mulume na muke wake sekewayangale na wanhu wamwenga, kwaviya Mulungu kezawatagusa wazinzi na wagoni.

⁵ Ugima wenu sekeulangulizigwe na hela, mufaike na vinhu vomwili navo. Mulungu mwenyewo kalonga, “Sizakuleka ng'o, wala sizakwasa ng'o.” ⁶ Lekamana cholonga kwa ugangamalo, “Mndewa iyo mtazi wangu, Sizadumba. Vino munhu kodaha kunitenda choni?”

⁷ Wakumbukeni walangulizi wenu wowamgong'ondeleni mbuli ya Mulungu. Geseni viya viwakalile na kudanganika, higeni uhuwilo wawo. ⁸ Yesu Chilisito ni ija ija igolo na diyelo na siku zose. ⁹ Sekemuhembeluzigwe kuno na kuno kwa mafundizo ya mwazanyo. Vinoga mizoyo yetu kugangamizigwa kwa unovu wa Mulungu, siyo kwa kutegeleza ndagilizi zikigwe kusonhela ndiya, ndagilizi zino haziwataza waja wozisondelela.

¹⁰ Cheye chinacho chilingo cha kulavila nhosa chiya waja wowosang'hanila muna dizewe da kutambikila da Wayahudi, hawalondeka kuja vinhu vake. ¹¹ Mkulu wa nhambiko digogogo wa Wayahudi kogala damu za wanyama hana Ihanhu Helile Ng'hani kuwa nhosa fana malavilo ya kusegeza uhasanyi, mbali mitufi ya wanyama yolunguzigwa kunze ya lago. ¹² Kwa ichimu icho Yesu iviya kagaya na kadanganika kunze ya bululu, muladi yawasafye wanhu kwa damu yake mwenyewo. ¹³ Lelo leka chimuhitile yeye kunze ya lago na chikagaye fana viyagaiye yeye. ¹⁴ Kwaviya hano hana isi chabule bululu da kukala siku zose, mbali chozahila bululu diya dikwiza. ¹⁵ Ivo kufosela Yesu, chigendelele kulava nhosa ya kumtogoza Mulungu. Mbuli izo za nhogolwa ni malavilo yetu haja hochi-longa kwa milomo yetu kuwa yeye ni Mndewa. ¹⁶ Sekemuzimize kutenda yanogile na kuitaza, kwaviya zino izo nhosa zozimnogeza Mulungu.

¹⁷ Wategelezeni walangulizi wenu na mutende viwolagiliza. Kwaviya wawo wololesa mihe yenu, kwaviya wozalondeka kumwing'ha Mulungu peta ya sang'hano yawo. One muhawategeleza wezasang'hana sang'hano zawo kwa deng'ho, mbali one hamuwategeleze wezasang'hana sang'hano zawo kwa kulongelela, mbuli iyo haizawataza.

¹⁸ Chitoseleni. Cheye mizoyo yetu haichilongela kuhasanya na cholonda kutenda yanogile kwa chila chinhu. ¹⁹ Mbuli ng'hulu ng'hani yonimulambani munitambikile muladi Mulungu yanibweleze kumwenu hima hima.

Nhosa ya kugotolela na ndamsa

²⁰ Mulungu yoyoching'ha tindiwalo kamzilibula Mndewa wetu Yesu Chilisito, yeli mdimi mkulu wa ng'hondolo kwaviya ketila damu yake yoilagusa lagano da siku zose ni kweli. ²¹ Mulungu yoyoching'ha tindiwalo yamtendeni mweye sekemuhungukilwe na chinhu muna ichila mbuli inogile, muladi mupate kuyasang'hana malondo yake. Na yatende mgati mmwetu kwa kufosela Yesu Chilisito kwa yaja yoyomnogeza mwenyewo. Utunhizo kanawo Yesu Chilisito siku zose. Ivo!

Mbuli ya ukomelezelo

²² Nomulambani ndugu zangu muhulike kwa kufunya umoyo usenga uno womgumani moyo. Kwaviya usenga uno wonimwandikileni ni mguhi. ²³ Nolonda mweye muvimanye kuwa ndugu yetu Timoseyo kalekeleligwa kamala mwiichifungo. One yaheza sambu nizamwiza nayo kumwenu.

²⁴ Walamseni walangulizi wenu wose na wanhu wose wa Mulungu. Ndugu wa isi ya Italiya womulamsani.

²⁵ Nowapulileni unovu wa Mulungu.

Biblia Ching'hwele The New Testament in Kwere

copyright © 2014, 2019 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Kwere

Translation by: Pioneer Bible Translators and The Word for the World

Contributor: Pioneer Bible Translators

For more information, visit pioneerbible.org or twftw.org

NT © 2014 Pioneer Bible Translators and The Word of the World; OT © 2019 Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

45889645-bcee-5a46-b79c-9beb4b49c6a0